

Framtidens avelsmetod även för islandshäst?

Några fakta och funderingar kring insemination på häst

Text Marcus Ljungqvist

I många år har det inom avelskretsen i islandshästsverige diskuterats en del om semin.

Få har praktisk erfarenhet, de flesta har nog bara uppfattningen att det är sämre dräktighet på semin och att det är dyrt.

Idén till artikeln fick undertecknad i samband med att jag utbildade mig till semintechniker på Flyinge mars 2006. En utbildning arrangerad av ASVT och ASVH. Det är ett krav från Jordbruksverket att man har den utbildningen för att få inseminera häst

Flyinge veterinärklinik.

Vad är semin?

Inom seminverksamhet finns en hel del begrepp som kommer att figurera i denna artikel. Så här kommer en liten begreppsförklaringslista:

AI = artificiell insemination, dvs konstgjord spermaöverföring.

Hingsten tappas på sperma som sedan kontrolleras, behandlas, delas upp och där efter semineras in i stoet.

TAI = Transport AI.

Hingsten tappas på en seminhingststation. Spermans kvalitet och kvantitet kontrolleras. Därefter behandlas sperman, kyls och delas upp i skick doser, som sedan transporteras till mottagningsstationer inom landet. För att inom 24 timmar semineras in i stoet. Transporten sker vanligen med post.

FAI = fryst AI

Hingsten tappas på EU-station. Sperman kontrolleras, behandlas och fryses ned i doser. (Frysning i flytande kväve 196 grader minus). De frysta doserna skickas sedan i fryskärl till mottagningsstationer där de de tinas och insemineras i stoet efter kontroll.

N = naturlig betäckning
Hand- eller fribetäckning.

om man inte är veterinär (för veterinärer är seminutbildning obligatorisk).

I den här artikeln tänkte jag beskriva inseminationstekniken, seminhistorik inom hästavel i Sverige samt berätta om semin inom islandshästaveln.

Historik

De första belegen för AI finns gjorda av en italiensk munk, Spallanzani 1780 på hundar. En engelsk läkare vid namn Hunter var först med att utföra insemination på människa år 1799. AI i större kommersiell skala utvecklas först inom husdjursavel, främst nötkreatur.

Insemination på häst fick sin startpunkt när en Ivanov i Ryssland i tidigt 1900-tal använde AI. Det var på de ryska statsstuterierna, för att öka kvalitén i avelsarbetet på den ryska militärens uppfödning av hästar till kavalleriet. I Ryssland inseminerades man närmare 500.000 ston per år under mitten av 1900 talet.

I USA fick AI sin introduktion inom travet under 60–70 talet. Därigenom kom det också till Sverige då veterinär Lars Garmer vid travet i Skara, reste över 1977 och lärde sig tekniken där.

